

F R I F A G B E V E G E L S E .

Nr. 2.

15. januar 1944.

4. årgang.

K A M E R A T !

*Det er vår sikre forvissring at det nye året vil bringe fred og frihet for de okkuperte land og folk. En trenger bare å lese tyskernes egne kommentarer til kampene i øst for å skjonne at det står overfor en katastrofe der. Samtidig virker bombekrigens over Tyskland mer og mer bammende. Se hva dag det skal være kan det brenne lus for alvor fra vest og sør. De allierte nasjoners krøtter er samordnet. Det skaper en trygghet å vite at det, så vel militært som politisk, hersker full enighet mellom Sovjetunionen og de alliertes vestmakter. Tyskerne klamrer seg til mulige friksjonsmomenter i det polsk-russiske forhold som den druknende til et strå. Men en kan være overbevist om at også disse problemene vil bli løst, med eller uten medvirking av den polske eksilregjering i London, som i virkeligheten neppe representerer noe nærmest verdig franskritt fra gamle halvfascistiske militærklikk.

Hvordan stillingen i Norge vil bli under den sluttkampen som forestår, er det ingen som vet. De som regner med en invasjon her, bygger på tro. Det samme gjør i stor utstrekning de som mener at vi irrevillig vil trekke seg ut av landet for å koncentrere sine krefter om forsvar av selve Tyskland. Ingen vet noe sikkert.

Det vi må regne med som mest sannsynlig er at de kommende uker og måneder vil sette vårt folk på de hardeste prøver. Vi har Hitlers ord for at det etter denne kriga ikke vil finnes nogenlunde et overlevende, men bare overlevende og tilintetgjorte. Denne formulering gir sikkert uttrykk for ståningen i de toneangivende nazikretser. De er desperados som for lengst har innsatt at Tyskland har tant kriga. Derved har de personlig bare valget mellom galjan eller revolveren mot sin egen tinning. Men først vil de prøve å tilintetgjøre mest mulig av verdier og flest mulig menneskeliv. Sprønge, brenne og myrde for føte. Vi kjenner deres metoder fra tilbaketogene i Sovjetrussland og Italia. En skal derfor ikke ha noen illusjoner. Vi må innstille oss på harde kamper med store ofre og lidelser for vårt folk.

Med dette som utgangspunkt må alle forberedelser treffes for vår deltagelse i sluttkampen og beskyttelse av norske liv og norske verdier. En kan gå ut fra at vår regjering i London er oppmerksom på forholdet. Den vil så snart det er mulig gi hjemmekonsten og folket de nødvendige direktiver og er utvilsamt beredt til å fre støttende til.

Men uansett hvordan frihetskampens avslutning vil komme til å arte seg, vil den kreve det største samhold og disiplin av hele det norske folk. Vi kan også med glæde slå fast at seierssikkerheten er like sterk, beslutsomheten like fast og offerviljen like stor blant alle lag av folket. Hver gruppe har hittil gjort, og vil også heretter gjøre hva den kan. Det vil være mening å seke ut de enkelte led i en kjede og si at det éne betyr mer det andre. Alle ledene er unngåelige. Det er hemmeligheten ved den nasjonale motstandsfronten at alle har sin del i verket og kjenner sitt ansvar, kjenner seg uunnværlige.

På dette grunnlaget går vi til sluttkampen. Våre fiender prøver med sine gamle metoder;恐怖 og vold, arrestasjoner og forfølgelser, å skape frykt og forvirring i våre rekker. Men barnehagen skal vite at det ut av vårt folks egen midte alltid vil stå fram nye krefter som tar opp arbeidet og kampen. Vårt folk er uovervinnelig fordi det stadig er flere som heller vil dø for friheten enn leve i nazistisk treldom. Minnet om våre falne frihetskjemper vil leve og yse gjen-

nom de kommende slektledd, etter at århundrene har trukket glemelens slør over morderbanden Terboven-Rediass-Fehlis og deres gjeng.

Med fast vilje og urokkelig samhold går vi framtidens i møte. I forvissningen om at hver dag bringer vårt land og folk nærmere seieren, freden og friheten.

DET NYE SLAVERI..

Krigen har ført til slaveri for millioner av mennesker i Europa. I følge en oppgave som nylig er lagt fram i Arbeidsbyrået er 30 millioner av alle aldre og fra alle samfunnsgrupper rykket opp med roten og tvangssendt til ulike destinasjoner i Europa; de fleste etter tysk påbud og ordre. 6,5 millioner utlendinger er nå tvangsarbeidere - slaver - i Tyskland. Til dette kommer alle krigsfangene, 2,5 millioner polakker er revet vekk fra sine hjem for å skaffe plass til herrefolket. Over 4 millioner jøder er hensynsløst fjernet fra sine hjemsteder og de fleste er senere likvidert. Bare en total seier for de forente nasjoner kan redde dem som overlever disse fryktelige forbrytelser.

"I DE SVENSK-TYSKE FORBINDELSERS INTERESSE"

burde ikke tyskerne tvangssende norske studenter til Tyskland, het det for litt over en måned siden i den svenske note. Siden da er nær 700 studenter blitt sendt, de siste 400 i dag før en uke siden - omtrent samtidig med at den svensk-tyske handelsavtale ble fornyet. Studentene ble overført fra Stavern til Larvik hvor de ble hentet med båt. 60 fanger fra Grini var med i denne sendingen, i alt er om lag 500 studenter blitt frigitt, men flere av dem er blitt arrestert på ny, og nye arrestasjoner har pågått til det siste.

Hver norsk student får 10 000 tonn svensk jernmalmt med som bagasje til Tyskland slik at årets svenske malmleveranse etter den fornyede avtale blir 7 millioner tonn. En kan kanskje spørre om hvorfor ikke tyskerne sendte alle de arresterte studenter så ville kanskje malmleveransen ha kommet opp i fjorårets mengde med 10 mill. tonn. Det er vel den tyske betalingsvene som svikter idet kull-leveransene til Sverige skal reduseres fra 4 til 3 millioner tonn.

Sverige har samtidig oppnådd at leidetrafikken blir gjenopptatt og 6 sveitsjiske båter ventes til Göteborg i januar. Vi unner det svenske folk av hjertet de varer som på denne måte kommer det til gode så meget mer som mange norske familier og ikke minst barn har kunnit nytte godt av svenskes hjelpsomhet.

DEN POLSKE REGJERING I LONDON

sendte den 5. januar ut en erklæring hvor det bl.a. heter: Vi har mottatt melding om at russiske styrker i seierrike kårer har gått over vårt lands griser. Vi ser i dette et nytt bevis på at vår frigjøring er kommet nærmere. I 4 år har det polske folk bekjempet tyskerne på de områder hvor de er svakest og det fins ingen front i verden hvor ikke polsk blod har blandet seg med andre frihetskjemperes blod. Vi venter derfor en fullständig gjenopprettelse av vår uavhengighet for alle polske områder og at det snarest mulig reorganiseres suverent polsk styre over de områder som befries etter hvert. Polske frihetskjempere har ordre til å unngå konflikter med russiske styrker, og blir diplomatiske forbindelser gjenopprettet, vil direkte samarbeid bli innledet.

Sovjetunionens regjering sendte den 11. januar ut en erklæring hvor den bl.a. sier: Vi ønsker gjenopprettet et sterkt og uavhengig Polen, men det kan ikke skje ved inkorporasjon av de ukrainere og hviterussere som med vold ble fratatt Ukraina og Hviterussland i 1921. Vi anser imidlertid ikke grensene av 1939 som uforanderlige. De kan endres i løpet av et par måneder med nærværende.

Fri fagbevegelse 15. jan. 1944.

- 3 -

polsk befolkning blir tillagt Polen og drøftingene kan skje f.eks. på grunnlag av "Curzon-linjen" som ble godkjent av de alliertes høyeste råd i 1919. Et økonomisk sterkt Polen bør få tilbake de gamle polske land tyskerne har røvet. Dertil vil landet også få den adgang til Østersjøen det har så sterkt behov for.

Dette forslag drøftes nå i London av de polske og britiske statsmenn.

K R I G E N S G A N G .

Luftkrigen mot Tyskland og andre tyske mål pågår i samme veldige omfang som de nærmest følgende uker. Det ble gjennomsnittlig kastet 1000 tonn bomber over Tyskland hvert eneste døgn i den første uka dette året. Mot Nordfrankrike og andre områder ved kanalkysten opererer hver dag fra 700 til over 1200 fly praktisk talt uten å nöte noen tysk motstand i luften. Annerledes i Tyskland. Under det annet selsessive dagangrep mot Kiel 5. januar ble 95 jager skutt ned mens amerikanerne mistet 27 fly. Den 7. gikk 19 fly tapt mens tyskerne mistet 42 jager under kamper over Sør-Tyskland. Den 11. angrep over 700 flygande festninger og Liberatørfly ledet av flere hundre jagerflyfabrikken (som produserer over halvparten av tyskernes Focke-Wulf 190), Halberstadt (Junkers 88 og 188) og Brunswick (Messerschmidt 110). Tyskerne trodde kanskje angrepet gjaldt Berlin som ligger bare 150 km øst for disse byene, og ett av krigenes største luftslag utviklet seg. Over 100 tyske jager-fly ble skutt ned og de allierte miste 59 bombefly og 5 jager. De allierte flyangrep har ikke bare betydning for krigen bl.a. på østfronten ved at den tyske produksjon blir redusert, men de har også tynget tyskerne til å legge om en stor del av sin bombeflyproduksjon til produksjon av jagerfly. På denne måten og ved å trekke tilbake jagerne fra alle frontene, nå antakelig om lag 1000 jagerer mer i første linje over Tyskland enn i fjor. Betydelige deler av det strategiske bombeflyet i Nordafrika er nå overført til Sør-Italia. Veien til Sofia er dermed redusert fra 1300 til 700 km, og dette sentrale knutepunkt for tyske tilfører til Balkan er blitt kraftig angrepet i alt 5 ganger. Bulgarsk krigskasting bekrefter at Sofia må bli hålt evakuert. Også Skopje i Jugoslavia og Athens havnby Pireus har hatt store angrep.

Den 12. januar meldte Staljin i en dagsordre til general Vatutin at Samjiyn eratt med storm. Dermed har russene nådd 70 km inn i fyrkrigstidens polske områder langs jernbanen Korosten-Warsjava. Vest for Novograd Volynsk stod russene i midten av denne uka 4-5 km fra den gamle grensa og lengre sør trues Sjepetovka. På sørsiden av Kievfranspinget har russene praktisk talt nådd Bug sørøst for Vinnytsia. Her raser de voldsomste kamper idet tyskerne har fått fram forsterkninger og angriper på snale frontavsnitt med inti 400 tanks om gangen. Det fins inndertid ingen tegn til at tyskerne skulle forberede noen større motoffensiv og det er sannsynlig at behovet for å tette igjen de stadig nye brøyer i fronten trekker til seg alle deres reserver etter hvert som de kommer fram. Den 7. januar meldtes at General Konjevs 2. ukrainske armé hadde gått til offensiv i Kirovogradområdet og brukt 10 dager på 100 km bred front i en dybde av 40 km. Kirovograd falt dagen etter og russene rykker videre vestover mot Novo-Ukrainika. Lenger nordvest er jernbanen Smjala-Khristinovka brutt og det mangler meget tilte på at den 2. og 1. ukrainske armé av forene seg sørøst for Bjela Tserkov og således avskjære de tyske styrker som står ved Dnipro vest for Tsjerkassy. Kampene er meget hårdt. Ved Kirovograd ble såldes 5 tyske divisjoner helt ødelagt og kampene øst for Vinnytsia ved Bug, hvor tyskernes siste jernbane til Polen går bare 30 km fra fronten, sies kampene å ha nådd samme intensitet som ved Stalingrad. Den 12. januar meldtes endelig at russene hadde satt i gang enda en offensiv, den 5. på 7 uker, i retning av Kozir næar Pripjet, hvor de står 18 km fra byen etter gjennombrudd på 30 km bred front i 15 km dybde.

BRITISK KRINGKASTINGS POLITISKE MEDARBEIDER

skriver at tilksom det i 1942 ble klart at Tyskland aldri kunne vinde militært, viste året 1943 at det heller ikke ville vinde politisk, og det vil kanskje ettertiden legge større vekt på enn selv de militære begivenhetene ved underkastningen av dette året. Tyskernes håp om redning gjennom splittelse hadde grunnlag en tid da Sovjetunionen sat brit, med den polske regjering; de Gaulelle hadde konflikter med de allierte, amerikanske senatorer angrep England, og agitasjon for overføring av styrker fra Europa til Asia ble satt i gang. Etter konferansen i Quebec, Washington, Moskva og Teheran har også dette grunnlag sviktet fullstendig.

IKKE BARE GJENOPPBYGNING, MEN EN NY ÅND.

På Internasjonale Arbeidsbyrås møte i London før jul holdt utenrikssminister Eden en tale hvor han til å begynne med minnet om noen uttalelser han ga i underhuset for ett år siden: Jeg skulle gjerne se at Internasjonale Arbeidsbyrå ble et internasjonalt instrument som setter artikkelen 5. i Atlantdeklarasjonen i kraft - om bedre arbeidsforhold, økonomiske reformer og sosial sikkerhet. Disse ord synes meg å sammenfatte de forente nasjoners sosiale mål.

Jeg tror vi alle må være bevisst de alvorlige problemene og de muligheten som verden kommer til å stå overfor under overgangen fra et igens kaos til ordnede fredsforhold. Derfor er det bra at denne organisasjon ikke bare eksisterer, men at den fortsetter å ha de organiserte arbeideres og arbeidsgiveres tillit til alle frihetskende land i verden. I den internasjonale arbeidsorganisasjonen har vi et prøvet instrument, hvor igjennom regjeringene, arbeidsgiverne og arbeiderne i samråd kan utarbeide et omfattende program for arbeidsforholdene og det industrielle gjenoppbygningsverket.

Et nytt kapittel innledes nå. Internasjonale Arbeidsbyrå planlegger et møte med arbeidskonferansen i løpet av kort tid og holder på å fastsette en lang rekke spørsmål som skal behandles. Hensikten med dette er ikke bare å gjenoppbygge, men også å gi nytt liv. De ønsker hjelpe til med ikke bare å bygge verden opp igjen, men også å besjele den med en ny ånd. Vårt mål må bli å samarbeide for å skape lykke for alle våre folk. Uten å avvente krigen slutt har vi nå begynt å opprette det maskineri hvor igjennom det internasjonale samarbeid kan virkelig gjøre målet.

Disse uttalelsene av den britiske utenrikssminister bekrefter hva vi tidligere ofte har framholdt at det på ledende hold, ikke minst i England, er en ganske annen forståelse på enn tidligere for nødvendigheten av en løsning av de sosiale spørsmål. Dette henger sikkert sammen med den økede innflyktele og sterke maktstilling arbeiderbevegelsen har fått under krigen, på samme tid som selv denne sivilisasjonens kamp på liv og død mot barbariet har avdekket de alvorligste svakheter ved de demokratiske samfunns økonomiske struktur og styresett. Derfor vil en uttalelse som denne av Eden vekke udelst tilfredshet blandt arbeiderklassen i alle frihetskende land: Verden må ikke bare gjenoppbygges, men også besjelles av en ny ånd.

Det ville imidlertid være en farlig feiltagelse om arbeiderbevegelsens folk ga seg hen i den tro at de sosiale spørsmål kan eller vil bli løst ovenfra. Vi skal være glad over den forståelsen og vilje til samarbeid som kommer til syne fra så mange hold i denne tida, og innstille oss på aktiv deitaking i dette samarbeid. Men samtidig skal vi være på det rene med at en løsning av de grunnleggende sosiale problemer som er tilfredsstillende for arbeidsfolket, bare kan skapes i den grad vi evner å gjøre oss gjeldende gjennom våre organisasjoner. Derfor er det så viktig at organisasjonstanken holdes levende blant oss i denne tida, slik at vi så snart det blir mulig kan ta fatt med å gjenoppbygge vår egen